

Asia: VN/25733/2021

Luonnos Suomen digitaaliseksi kompassiksi

1. Kompassin tarkoitus

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kiinteistönvälitysalan Keskusliitto Ry (KVKL) kiittää mahdollisuudesta antaa lausuntonsa luonnoksesta Suomen digitaaliseksi kompassiksi. KVKL on valtakunnallinen kiinteistönvälitysalan edunvalvontaliitto, joka auttaa kiinteistönvälitysalalla toimivia jatkuvasti kehittämään osaamistaan – ja kasvattamaan arvostustaan. Yksi jäsentemme määrittelemä tehtävä on ylläpitää ja jakaa tietovarantoa kiinteistönvälittäjien raportoimista toteutuneista asuntokaupoista.

Pidämme lähtökohtaisesti erinomaisena, että Suomi haluaa olla etunojassa digitalisaation edistäjänä ja mahdollistajana. Pienen kokomme, ketteryytemme ja toisaalta myös korkealle arvostetun digiasioiden osaamisen avulla voimme luoda tehokasta ja kansalaisille toimivaa sekä edullista palvelukulttuuria.

Kiinteistönvälitysala on yksi suurta varallisuusmassaa, kiinteistöjä ja yksittäisiä asuntoja, käsittelevä ja arvioiva toimiala ja tuottamamme tieto on erittäin keskeistä mm maan talouden tasapainotusta pohtivissa päätöksenteossa. KIRA-alan digitalisaation ja datatalouden kehitys vaikuttaa pitkällä tähtäimellä voimakkaasti myös kiinteistönvälitysalaan. Toteutumisessa on tärkeää, että kentän näkemykset kuuluvat, ja pystytään rohkeasti luomaan uusia toimintatapoja, jotta vältetään hallinnon oletuksilta toimivasta tavasta, jota yritykset jatkuvasti kuitenkin itse kehittävät liiketaloudellisin perustein.

2. Haasteet ja mahdollisuudet

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Pitkälle kehittyneen maan, kuten Suomen, ongelmat ovat pahimmillaan juurikin pitkälle kehitetyssä ja pitkään vallinneissa toimintatavassa. Yksi merkittävimpiä esteitä digitalisaation etenemiselle ja uudella tavalla muotoiltujen palvelujen syntymiselle on yhä taipumus korvata entinen palvelumalli vastaavalla sähköisellä, sen sijaan, että lähdettäisi ratkomaan palvelupolkua asiakkaan sujuvan

kokemuksen kautta. Tästä löytyy esimerkkejä tälläkin hetkellä kehitteillä olevista palveluista. Palvelujen kehittymisen ja kuluttajan valinnanvapauden esteenä nostetaan esiin niin sanotut datalukot, joissa data jää yhden toimijan haltuun. Mainittujen lukkojen avaamiseen halutaan panostaa, jotta data – niin yrityksen kuin julkisen organisaationkin – on jaettavissa ja siihen on pääsy reiluin ja läpinäkyvin ehdoin.

Digikompassi nostaa esiin huolen siitä, löytyykö kykyä tunnistaa yrityksen tai muun organisaation hallussa olevan datan mahdollisuuksia sekä rohkeutta avata omaa dataa osaksi arvonluonnin ekosysteemejä ja arvoketjuja. Datatalouden hyödyt luodaan yhdistämällä dataa uusilla tavoilla ja analysoimalla sitä päätöksenteon ja palveluiden pohjaksi sekä julkisella että yksityisellä sektorilla. Datataloudessa tiedon saumaton jakaminen ja hyödyntäminen ja dataan perustuvien palvelujen kehittäminen edellyttävät sektorit ylittävää laajempaa yhteentoimivuutta ja tiedon hyödyntämisen toimintaympäristön kehittämistä. Tämä edellyttää myös yksityiselle datanomistajlle kannattavia tai edes kustannustehokkaita sopimuksia datan jakamisesta.

3. Tavoitteet

Lausuntonne osaamisen osa-alueen osalta

Lähes 80 % suomalaisista kiinteistövälitysalan 1 600 yrityksestä on pieniä, paikallisia yrittäjiä joilla on henkilökuntaa 20 henkeä tai vähemmän. Kiinteistövälittäjä on ammattiaan harjoittaessa velvollinen erityiseen huolellisuuteen ja hän joutuu siksi myös jokaisen toimeksiannon yhteydessä hankkimaan julkisen ja yksityisen sektorin tuottamista palveluista laajan joukon tietoja sekä arvioimaan niiden kattavuutta ja laatua, usein lain vaatimuksesta. Lisäksi välittäjä joutuu tulkitsemaan ja perustelemaan nämä tiedot vai pelkästään asiakkaalleen kuluttajatoimeksiantajalleen. Mahdollisuudet investoida merkittävästi pienten yritysten omiin järjestelmiin on rajallinen. KVKL näkee siksi hyvänä asiana, että kompassiluonnoksessa otetaan huomioon myös pienten ja keskisuurten yritysten digitalisaation hyödyntäminen sekä kansalaisten taidoista digitalisoituvassa yhteiskunnassa.

Lausuntonne infrastruktuurit-osa-alueen osalta

-

Lausuntonne yritykset-osa-alueen osalta

Digitalisaation tulee myös nopeuttaa ja auttaa vähentämään yritysten kokemaabyrokratiataakkaa. Erityisesti kiinteistövälitysalan yrityksillä on paljon lakisäätteisiä velvoitteita, joiden hoitamisen tehostaminen on kannatettava tavoite. Tätä palvelisi mm julkisten maankäytön, kaava-, infra-, suunnittelu, taloyhtiöiden yms tietojen saaminen yhdestä osoitteesta, yhdestä käyttöliittymästä.

Lausuntonne julkisten palveluiden osa-alueen osalta

Digikompassissa ollaan oikealla linjalla sen suhteen, että julkisten palvelujen digitalisointi- ja automatisointitavoitteissa tulee Suomessa kiinnittää aikaisempaa enemmän huomiota yhteentoimivaan, rakenteisen, kuvaillun ja laadukkaan tiedon tuotantoon ja yhteisiin käytänteisiin (ml. standardit). Tuottamalla tietoa teknologia- ja järjestelmäriippumattomasti vältetään

rajoittuneiden ratkaisujen luominen, mikä on tulevaisuuden yhteentoimivuuden ja kehittämisen mahdollinen sudenkuoppa. Yhteentoimivuuden/standardien edistäminen edistää myös liiketoiminnan kehittymistä julkisten tietovarantojen sujuvana käyttäjänä. Lisäksi on huomioitava data jakamisen ja käsittelyn toimintamallien ja -tapojen kehittämisessä tietoturvallisuus ja varauduttava myös uusiin riskeihin. Jo kehityspotkessa olevat hankkeet, esim. huoneistotietojärjestelmän jatkohanke HTJ2 ja RYHTI, eli Rakennetun ympäristön hallintaan tähtäävä kaavoitustietojen ja rakennuskannan järjestelmähanke, toivotaan tuottavan käytettävää/hyödyllistä tietoa myös kiinteistövälitysalalle. Tuleekin huolehtia siitä, että edellä mainittujen sekä uusien hankkeiden tavoitteiden johtamisen periaatteet perustuvat jo nyt kompassin arvoihin.

4. Avaintulokset

Lausuntonne osaamisen osa-alueen osalta

Kansalainen kohtaa eri elämänvaiheissaan digitaalisia palveluita yhä useammin. Asuntokauppaprosessi on laajasti digitalisoitumassa, ja tämä koskettaa kaikkia asuntokauppaan osallistuvia osapuolia kuten välittäjiä, pankkeja ja viranomaisia mutta myöskin ostajaa ja myyjää. Näitä kahta ryhmää erottaa se, että ammatikseen asuntokauppaan osallistuvat tahot saavat asian hoitamiseksi koulutusta ja kohtaavat digitaalisen prosessin joka päivä, kun taas ostaja ja myyjä osallistuvat mahdollisesti ensimmäistä kertaa näiden digitaalisten palveluiden kuluttajina, lisäksi lähtökohtaisesti hyvin harvoin, jopa siten että digitalisoitua prosessia kulutetaan vain yhden ainoan kerran koko elämän aikana. On siksi erittäin tärkeätä asettaa tulostavoitteita käytettävyyden ja saavutettavuuden osalta.

Digitalisaatio ei ole vain teknologista, juridista tai kaupallista kehittämistä, vaan yhä tärkeämpään rooliin nousee niin sanottu pehmeä infrastruktuuri; yhteiset toimintatavat, osaaminen, luottamus ja näihin liittyvät mekanismit, käytänteet ja vastuullisuus. Datan laajamittaista käyttöä varten tarvitaan sitä edistäviä ratkaisuja ja niiden kehittymistä seurattava tavoitteellisesti.

Lausuntonne infrastruktuurit-osa-alueen osalta

-

Lausuntonne yritykset-osa-alueen osalta

Digitaalisen identiteetin ja omadatan sovellukset, kyberturvallisuuden ratkaisut, reaaliaikataloutta mahdollistavat datan liikkumisen ratkaisut tai liikennepalvelulain mahdollistamat saumattomat matkaketjut ovat –voimme jopa sanoa – teknissosiaalisia innovaatioita, jotka skaalautuvat maailmalle. Näissä tuotteissa Suomi voi olla edelläkävijä. Tavoitteena voi nähdä, että näille ratkaisuille on kysyntä Euroopassa ja kansainvälisesti. Näiden kehittämisessä ja skaalaamisessa on muistettava pitää huolta siitä henkisestä ja taloudellisesta pääomasta, jota näiden kehittämiseen on käytetty ja varmistettava, että kehitystyöhön osallistuvien antama panos on arvotettu oikein.

Lausuntonne julkisten palveluiden osa-alueen osalta

Kompassin aiheet nousevat myös julkisen ja yksityisen datan hallinnan ja jakamisen keskeisiksi tekijöiksi. Olisi hyvä välttää kahdenlaisia standardeja, mutta tarvittaessa on yksityisten toimijoiden

voitava huolehtia hyvän liiketavan mukaisesti oman datansa suojauksesta ja tietosuojasta siten, ettei yhteistyökumppanien tai sidosryhmien yksityisyys ole vaakalaudalla.

5. Mittarit

Lausuntonne osaamisen osa-alueen osalta

-

Lausuntonne infrastruktuurit-osa-alueen osalta

-

Lausuntonne yritykset-osa-alueen osalta

-

Lausuntonne julkisten palveluiden osa-alueen osalta

-

6. Tuloksellisuuden seuranta ja yhteiskunnallisten vaikutusten arviointi

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

-

7. Muut huomiot digikompassiluonnoksesta

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

-

Mickelsson Annukka
Kiinteistönvälitysalan Keskusliitto